

**Νεοελληνική Γλώσσα Α΄ Λυκείου : «Αναλφαβητισμός»
Φύλλο αξιολόγησης μαθητή**

(Αν κρίνετε ότι ο χρόνος δεν επαρκεί για τη μελέτη και επεξεργασία των κειμένων, μπορείτε να αφαιρέσετε το Κείμενο Γ. Στην περίπτωση αυτή εξυπακούεται ότι θα πρέπει να αφαιρεθεί και η ερώτηση Α1β).

Κείμενο Α

Νίκος Φακιολάς, *ΑΙΤΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΟΥ ΑΝΑΛΦΑΒΗΤΙΣΜΟΥ*
(απόσπασμα)

(...) Τα οργανικά αναλφάβητα άτομα ηλικίας 15 ετών και άνω ήταν 876 εκατ. το 2000 αποτελώντας το 21% του πληθυσμού της γης. Το 40% του συνολικού πληθυσμού στην Αφρική ήταν αναλφάβητοι -κυρίως γυναίκες-, το 25% στην Ασία και το 1,3% στην Ευρώπη (UNESCO). Στην Ελλάδα, με βάση στοιχεία της απογραφής 1991, στο σύνολο της χώρας οι **οργανικά αναλφάβητοι**, κυρίως ηλικιωμένοι και γυναίκες, ήταν 647.054, ποσοστό 6,3% του πληθυσμού ηλικίας 10 ετών και άνω. Οι **λειτουργικά αναλφάβητοι**, με κριτήριο τα έτη σχολικής φοίτησης, υπολογίζονταν σε 960.720, ποσοστό 10,6% του πληθυσμού ηλικίας 15 ετών και άνω. (...) Σε πανελλαδική δειγματοληπτική έρευνα του Εθνικού Κέντρου Βιβλίου (1998) διαπιστώθηκε ότι ποσοστό 44,8% του πληθυσμού δεν είχε ολοκληρώσει την εννιάχρονη υποχρεωτική εκπαίδευση. Από αυτούς ποσοστό 12,2% δεν πήγε καθόλου σχολείο, ενώ ποσοστό 26,7% είχε ολοκληρώσει τη φοίτηση μόνο στο Δημοτικό. Στους ηλικιωμένους το ποσοστό αυτό υπερβαίνει το 70%. (...) Το πρόβλημα είναι εντονότερο στις αγροτικές περιοχές, όπου τα άτομα αυτά υπολογίστηκαν σε ποσοστό 63% του πληθυσμού τους. Ο αναλφαβητισμός μάλιστα αναπαράγεται κληρονομικά, καθώς ποσοστό 86% των ατόμων με αναλφάβητους γονείς δεν είχε επίσης ολοκληρώσει την εννιάχρονη υποχρεωτική εκπαίδευση.(...)

Στην ίδια έρευνα διαπιστώθηκαν οι δυσκολίες που συναντούν οι αναλφάβητοι στις καθημερινές συναλλαγές τους με δημόσιους οργανισμούς και ιδιωτικούς φορείς, στην προώθηση διαδικασιών που τους αφορούν, στη διεκδίκηση δικαιωμάτων και απολαβών. Τα επαγγέλματα των αναλφάβητων είναι κυρίως αγρότες, κτηνοτρόφοι, ανειδίκευτοι εργάτες, οικιακοί βοηθοί και τεχνίτες σε βαριά επαγγέλματα με χαμηλές γενικά αμοιβές και εισοδήματα. Οι μισοί μάλιστα από αυτούς δήλωσαν ανικανοποίητοι από το επάγγελμά τους. Από την ίδια έρευνα διαπιστώθηκε η περιορισμένη συμμετοχή των αναλφάβητων στην κοινωνική και πολιτιστική ζωή, ο χαμηλός δείκτης αναγνωσιμότητας βιβλίων και εφημερίδων, οι δυσκολίες κατανόησης δελτίων ειδήσεων, η αδυναμία τους να βοηθήσουν τα παιδιά τους στη μελέτη (ΕΚΕΒΙ, 1998).

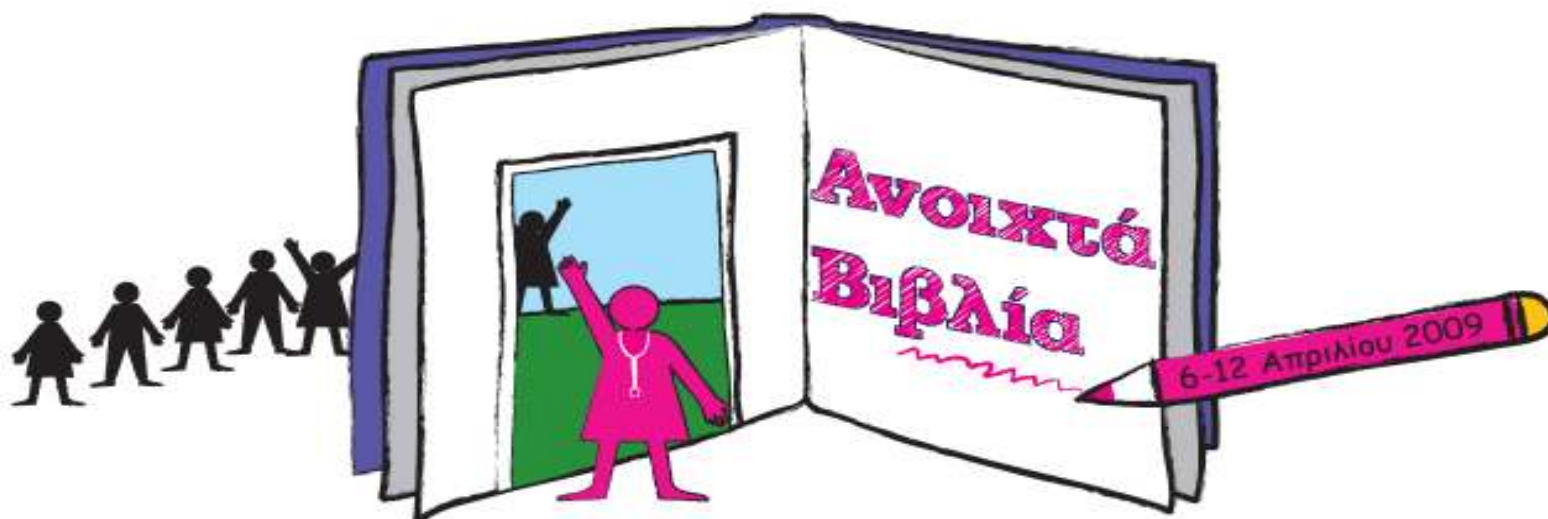
(...) Η εξάλειψη του αναλφαβητισμού προϋποθέτει αρχικά την εξομάλυνση της οικονομικής ανισότητας, την αντιμετώπιση της φτώχειας, των κοινωνικών διακρίσεων και του κοινωνικού αποκλεισμού.(...) Το κράτος πρέπει να συμβάλει στην εφαρμογή των νόμων για την εκπαίδευση και εργασία των ανηλίκων, στην οικονομική ενίσχυση άπορων μαθητών, στην καθιέρωση της αξιοκρατίας, στη δημιουργία θέσεων εργασίας, στον περιορισμό της γραφειοκρατίας, στην ενίσχυση της κοινωνικής πρόνοιας και φροντίδας για τις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες και τις μειονότητες, στην ενίσχυση των γραμμάτων και των τεχνών, στην ανάδειξη των υγιών πολιτιστικών στοιχείων και αρχών, στη βελτίωση της ποιότητας ζωής όλων των πολιτών.(...)

Πηγή: *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, τχ.120, 2006, σ.σ. 169-194

Κείμενο Β

Παγκόσμια Εβδομάδα Δράσης 2009 της ActionAid

Πρόγραμμα : *Εκπαίδευση για όλους*

«Ανοιχτά Βιβλία»

1 στους 5 ανθρώπους στον κόσμο δεν μπορεί να κάνει αυτό που κάνεις εσύ αυτή τη στιγμή – να διαβάσει.

Κείμενο Γ

Η Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού

Η Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού υιοθετήθηκε ομόφωνα από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών στις 20 Νοεμβρίου του 1989.

Άρθρο 28

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναγνωρίζουν το δικαίωμα του παιδιού στην εκπαίδευση και, ιδιαίτερα, για να επιτευχθεί η άσκηση του δικαιώματος αυτού προοδευτικά και στη βάση της ισότητας των ευκαιριών:

- α) Καθιστούν τη στοιχειώδη εκπαίδευση υποχρεωτική και δωρεάν για όλους.
- β) Ενθαρρύνουν την ανάπτυξη διάφορων μορφών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, τόσο γενικής όσο και επαγγελματικής, τις καθιστούν ανοιχτές και προσιτές σε κάθε παιδί, και παίρνουν κατάλληλα μέτρα, όπως η θέσπιση της δωρεάν εκπαίδευσης και της προσφοράς χρηματικής βοήθειας σε περίπτωση ανάγκης.
- γ) Εξασφαλίζουν σε όλους την πρόσβαση στην ανώτατη παιδεία με όλα τα κατάλληλα μέσα, σε συνάρτηση με τις ικανότητες του καθενός.
- δ) Καθιστούν ανοιχτές και προσιτές σε κάθε παιδί τη σχολική και την επαγγελματική ενημέρωση και τον προσανατολισμό.
- ε) Παίρνουν μέτρα για να ενθαρρύνουν την τακτική σχολική φοίτηση και τη μείωση του ποσοστού εγκατάλειψης των σχολικών σπουδών.

2. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη παίρνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για την εφαρμογή της σχολικής πειθαρχίας με τρόπο που να ταιριάζει στην αξιοπρέπεια του παιδιού ως ανθρώπινου όντος, και σύμφωνα με την παρούσα Σύμβαση.
3. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη προάγουν και ενθαρρύνουν τη διεθνή συνεργασία στον τομέα της παιδείας, με σκοπό να συμβάλλουν κυρίως στην εξάλειψη της άγνοιας και του αναλφαβητισμού στον κόσμο και να διευκολύνουν την πρόσβαση στις επιστημονικές και τεχνικές γνώσεις και στις σύγχρονες εκπαιδευτικές μεθόδους. Για το σκοπό αυτόν, λαμβάνονται ιδιαίτερα υπόψη οι ανάγκες των υπό ανάπτυξη χώρων.

A. Ερωτήσεις (μπορεί να είναι μία ή περισσότερες από κάθε ομάδα)

- A1.** α) Με βάση στοιχεία του κειμένου Α ποιοι άνθρωποι πλήττονται περισσότερο από τον αναλφαβητισμό στην Ελλάδα;
β) Σε ποια σημεία συμφωνούν τα κείμενα Α και Γ για το ρόλο του κράτους στην εξάλειψη του αναλφαβητισμού στα παιδιά; (Μόρια 20)
- A2.** Ένα επιστημονικό άρθρο (κείμενο Α) και μια αφίσα (κείμενο Β) για το πρόγραμμα «*Εκπαίδευση για όλους*» μιας ανθρωπιστικής οργάνωσης έχουν στόχο να παρουσιάσουν τις διαστάσεις του προβλήματος του αναλφαβητισμού. Ποιες διαφορές εντοπίζετε στην προβολή του θέματός τους και πού οφείλονται κατά τη γνώμη σας; (Μόρια 20)

B. Παραγωγή γραπτού λόγου

Να μετατρέψετε το άρθρο του Ν. Φακιολά σε συνέντευξη. Μπορείτε να πάρετε συνέντευξη ή από έναν κοινωνιολόγο με θέμα τις διαστάσεις του αναλφαβητισμού και τους τρόπους αντιμετώπισής του ή από κάποιον αναλφάβητο και να αναδείξετε τα προβλήματα που αντιμετωπίζει αντλώντας στοιχεία και από τη συζήτηση στην τάξη.

Η

(εναλλακτικά)

Με βάση όσα συζητήθηκαν στην τάξη για τις επιπτώσεις του αναλφαβητισμού στο άτομο και στην κοινωνία και αντλώντας στοιχεία και από το επιστημονικό άρθρο του Ν. Φακιολά αποφασίζετε να γράψετε μια επιστολή σε ένα παιδί που σκοπεύει να εγκαταλείψει το σχολείο προσπαθώντας να το μεταπείσετε χρησιμοποιώντας κατάλληλα επιχειρήματα.

(Μόρια 60)